

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Et lidet Bidrag til Dagens Penne-Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Et lidet Bidrag til Dagens Penne-Historie", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1818_330-com-root.pdf (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

Grundtvigs betegnelse for striden mellem de tolv studenter og Baggesen om berettigelsen dennes af kritik af Oehlenschläger.

Versene stammer fra *Hávamál* (da. *Den højes Tale*). Oversættelsen er formentlig Grundtvigs egen. Sandvig har "Døer Fæe, / Døe Frænder, / Selv hver paa det sidste. / Men eet veed jeg, / Som ret aldrig døer; / Dom om hver en Død" (Sandvig 1783, 1. hæfte, s. 82).

her: endog.

Eddadiget *Hávamál* (da. *Den højes Tale*) er et læredigt med regler for en passende omgang mellem mennesker. Digtet, der bl.a. fortælles af Odin, kaldes også ordsprogsdigtet, eftersom mange af de 164 strofer er bygget op over ordsprog.

1817 hvor Grundtvig arbejde med oversættelserne *Danmarks Krønike af Saxo Grammaticus* (1818-1823) og *Norges Konge-Krønike af Snorro Sturlesøn* (1818-1822).

muret inde.

Oversættelserne *Danmarks Krønike af Saxo Grammaticus* (1818-1823) og *Norges Konge-Krønike af Snorro Sturlesøn* (1818-1822). Begge oversættelser udkom i tre bind.

døde.

gravkapel til f.eks. familiebegravelse, hvor man kan se kisterne bag en gitterlåge eller lignende.

helte- og krigerliv; poetisk betegnelse for livet i den mytologiske og sagnhistoriske fortid.

dvs. af og til; ældre stavemåde af 'stundom'.

skrækindjagende.

jeg ved ikke rigtigt om det var.

gravkapel til f.eks. familiebegravelse, hvor man kan se kisterne bag en gitterlåge eller lignende.

Grundtvig citerer strofe to, tre og otte fra sin oversættelse *Prøver af Snorros og Saxos Krøniker i en ny Oversættelse samt et Ord til Danske og Norske*, s. 285 og 286, bind 1.

her: fornemste eller højtideligste.

dårligt stillet.

den kvalmende luft.

her pinte eller besværede (præteritum singularis af 'bespænde').

helte eller krigere.

blandt eller i selskab med døde.

sang (præteritum singularis af 'kvæde').

nyudsprungne bøgegrene.

endnu.

kun.

krænkede.

udsprede løgne om eller bagvaskede (præteritum singularis af 'belyve').

her begravelsestale; benhus var det hus på en kirkegård, hvori man opbevarede opgravede knogler.

dvs. Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn.

her: ligeledes eller også.

også har.

Der kendes ingen dagbog fra 1818; udtrykket er formentlig metaforisk ment. Det er pennen, ikke Grundtvig,

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

der har en dagbog.

betegnelse for meget varme dage; mere præcist for perioden 23. juli til 23. august.

betegnelse for september, den måned hvor efteråret begynder.

gækken (om gæssenes skrigen).

her formentlig: hurtigt går ud.

citater fra Oehlenschlägers digt "Freyas Rok", strofe 1, vers 1-2 (Oehlenschläger 1805, s. 200, bind 1).

tilpasset citat fra Baggesens digt "Alf og Lyna", strofe 1, vers 1-2; digtet findes i *Nyeste og Blandede Digte*, s. 160-162 (Baggesen 1808).

kriger- eller helteånd.

her: skygge af sig selv.

venskabsforholdet.

metonymi for skove.

her: efter.

poetisk betegnelse for Italien og allusion til Goethes digt "Mignon" fra 1796.

I 1817 fik Ingenmann et toårigt rejsestipendium og i april 1818 påbegyndte han rejsen, der via Kiel førte ham til Rom.

allusion til Ingemanns eventyr *De Underjordiske. Et bornholmsk Eventyr* fra 1817.

dvs. Ingemann; Elna er en figur i hans eventyr *De Underjordiske. Et bornholmsk Eventyr* fra 1817.

figur i Ingemanns eventyr *De Underjordiske. Et bornholmsk Eventyr* fra 1817.

Digtet stammer fra Ingemanns eventyr *De Underjordiske. Et bornholmsk Eventyr* fra 1817 (Ingemann 1817, s. 163f.).

poetisk betegnelse for stjernebilledet Karlvognen; en karm er en vogn.

vekselsang, dvs. sang hvor to eller flere kor synger på skift.

jorden; eller det jordiske liv.

her i betydning: for døde øren.

urokkelige.

dvs. debatter eller litterære stridigheder.

dvs. *Dagen*.

Grundtvigs betegnelse for striden mellem de tolv studenter og Baggesen om berettigelsen dennes af kritik af Oehlenschläger.

De tolv studenters opfordring i *Dagen* var udformet som et åbent brev til Baggesen.

skrive dårligt; egl. klatte med blæk.

lærenemme, som har let ved at forstå (modsat tungnemme).

en enkel sag eller barnemad.

ikke harmonerende med, skæmmede.

tilladt eller stå frit for.

råde bod på ugeringen.

tåbelig handling udført af (voksen) mand; paralleldannelse til drengestreg.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

sket.

et dusin, se kommentaren til 'Tylvten'.

Baggesens påstand var den, at Oehlschlägers tidlige forfatterskab havde en kvalitet, som det senere forfatterskab manglede.

dvs. Baggesens.

bueformede træstykker under en vugge.

dårlig latin.

dvs. digterkaldet.

allusion til Baggesens roman *Labyrinthen* (1792-1793).

svare de tolv studenter.

sikkert.

her: universitetet.

stedmoderlig.

vaske (infinitiv af 'to').

irettesættelse.

her i betydningen: at dømme folk på deres handlinger.

lærenemme, som har let ved at forstå (modsat tungnemme).

dvs. Jacob Badens *Latinsk-Dansk og Dansk-Latinsk Lexicon eller Ordbog, indeholdende det latinske Sprogs Ord og Talemaader af de bedste latinske Skribenter, indtil Udgangen af det 5te christelige Aarhundrede*, bind 1-2. København 1786.

lat., 'til brug for ungdommen'.

dvs. hørte.

dvs. "Eventyret i den fremmede Stad" i *Poetiske Skrifter*, s. 180-8185, bind 1.

her: debatteredes.

udkast, litterære øvelser.

medrivende.

dvs. fortalte.

forelæsningsform (mellemting mellem en forelæsning og en samtale mellem forelæser og tilhørere).

sikkert, helt bestemt.

ville have dømt (præteritum pluralis af 'ville').

her i betydningen gruppe med samme opfattelse.

gavmund; person der står med åben mund og ser tåbelig ud.

gavflab; fræk eller nævenyttig person.

være overmodig.

Tylvten var navnet for de tolv studenter, der stillede sig på Oehlschlägers side i striden mellem ham og Baggesen. De tolv studenter var Carsten Hauch, Niels Bygum Krarup, B.S. Ingemann, Chr. Winther, Peder Hjort, Just Mathias Thiele, Nicolai Christian Møhl, Gustav Adolph Dichman, Nicolai Christian Levin Abrahams, Andreas Gottlob Rudelbach, Johannes Christian Lütken og Poul Martin Møller. Det var de tolv studenter, der stod bag den anonyme opfordring til Baggesen i *Dagen* den 3. oktober 1818. Navnet kommer af 'tylv't', dvs. antal af tolv eller et dusin.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

lat., kritiker.

den imaginære domstol, de tolv studenter ville indbringe Baggesen for.

åndfulde, forstandige.

blev overdøvet.

ringeagtet eller nedgjort.

beherske sig.

dvs. Baggesen, der udgav romanen *Labyrinthen* (1792-1793).

videnskab eller kundskab.

latin; det sprog, de tolv studenter udfordrede Baggesen på.

her: eftertidens.

her i betydningen: indstævne (for en domstol); Grundtvig tilføjer yderligere negativ valør til ordet ved at danne formen nedstævne.

umædgyrlige eller voldsomme.

spiller på vendingen 'den litterære republik' eller 'de lærdes republik'; fra fr. *république des lettres*.

blive.

tæmme hver tunge, dvs. forhindre enhver kritisk røst.

endog.

folkeviser.

her: tankeløs eller uforskammet snakkesalighed.

'At være borgerlig død' betyder at man mister alle retslige goder og har været brugt som straf for forbrydelser.

dvs. Thaarups oversættelse *Moses og Jesus eller om Jødernes og de Christnes intellektuelle og moralske Forhold* (Thaarup 1813) af Friedrich Buchholz' *Moses und Jesus* fra 1803.

lat., 'hersker'; egl. ærestitel for sejerrig general i den romerske republik.

lat., 'den største brobygger'; egl. den øverste blandt ypperstepræster i den romerske republik.

hændeligt uheld eller handling, der medfører utilsigtet skade.

bede om tilgivelse for.

Anvendt litteratur

- Anonym (1818a) "Jano Baggesen; Regi a consiliis justitiæ, Kiliensi quondam Professori, S. D. D. XII studiosi in universitate florentissima Hafniensi" i *Dagen*, 3. oktober, sp. [1]. København
- Anonym (1818b) "Aliqvot in universitate Hafniensi literarum culteribus, qvi causam Baggesenii nuper susceperunt, S DD. XII in eadem florentissima universitate studiosi" i *Dagen*, 20. oktober, sp. [1]. København
- Baggesen, Jens (1792) *Labyrinten eller Reise giennem Tydskland, Schweiz og Frankerig 1792f*. København
- Baggesen, Jens (1808) "Alf og Lyna" i *Nyeste Blandede Digte*, s. 160-162. København
- Baden, Jacob (1786) *Latinsk-Dansk og Dansk-Latinsk Lexicon eller Ordbog, indeholdende det latinske Sprogs Ord og Talemaader af de bedste latinske Skribenter, indtil Udgangen af det 5te christelige Aarhundrede*, bind 1-2. København
- Buchholz, Friedrich (1803) *Moses und Jesus*. Berlin
- Ingemann, Bernhard Severin (1817) *De Underjordiske. Et bornholmsk Eventyr*. København

- Grundtvig, N.F.S (1818-1823) *Danmarks Krønike af Saxo Grammaticus*, bind 1-3. København
- Grundtvig, N.F.S (1818-1822) *Norges Konge-Krønike af Snorro Sturlesøn*, bind 1-3. København
- Oehlenschläger, Adam (1805) "Freyas Rok" i *Poetiske Skrifter*, 1-2, s. 200, bind 1. København
- Oehlenschläger, Adam (1817-1818) *En Reise fortalt i Breve til mit Hiem*, bind 1-2. København
- Rudelbach, Andreas Gottlob m.fl. (1818c) "Det Antal Videnskabsdyrkere ved Kiøbenhavns Universitet, som have paataget sig Baggesens Sag, hilses af 12 Studenter ved samme hæderlige Universitet" i *Dagen*, 21. oktober, sp. [1]. København
- Sandvig, Bertel (1783-1785) *Forsøg til en Oversættelse af Sæmunds Edda*, hæfte 1-2. København
- Thaarup, Thomas (1813) *Moses og Jesus eller om Jødernes og de Christnes intellektuelle og moralske Forhold, en historisk-politisk Afhandling af Freidrich Buchholz*. København